

Försvarmakten
107 85 STOCKHOLM

Datum 2008-09-10
Dnr 32-2008-0655-1

Försvarmaktens delårsrapport 2008

Rikskontrollen har översiktligt granskat Försvarmaktens delårsrapport, daterad 2008-08-15, för perioden den 1 januari - 30 juni 2008. Syftet har varit att bedöma om det i den översiktliga granskningen framkommit något som tyder på att delårsrapporten inte uppfyller kraven enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Rikskontrollen vill efter granskningen av delårsrapporten och avlämnandet av revisorsintyg fästa ledningens uppmärksamhet på nedanstående.

Rikskontrollen önskar information senast 2008-10-13 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Sammanfattning

Rikskontrollen redovisar i denna revisionsrapport de väsentligaste iakttagelserna från den granskning som utförts avseende Försvarmaktens delårsrapport 2008. Rikskontrollen konstaterar att Försvarmakten:

- i delårsrapporten borde ha informerat om pågående arbete med uppdatering av ett antal stridsflygplan av modell JAS Gripen
- bör tydliggöra hanteringen av momsfrågor vid försäljning av tjänster till Luftfartsverket
- bör förbättra rutinerna för kvalitetssäkring av den finansiella redovisningen
- bör förstärka styrningen vid framtagandet av resultatredovisningen

1, Information om väsentliga händelser

Försvarmakten redovisar i delårsrapporten beredskapsinventarier till ett värde om ca 78 406 mnkr. En väsentlig del av detta saldo utgörs av det bokförda värdet för stridsflygplan av modell JAS Gripen. För närvarande pågår, i enlighet med regeringens beslut ett arbete med att nedmontera ett antal JAS Gripen av A/B-version, inför kommande uppdatering till C/D-versioner. Detta arbete kommer att medföra stora förändringar i det bokförda värdet för beredskapsinventarierna, då väsentliga delar av det nuvarande finansiella värdet av berörda plan kommer att nedskrivas. I delårsrapporten har Försvarmakten inte informerat om att detta arbete pågår. Försvarmakten redovisar inte heller någon bedömning av hur värdet på dessa tillgångar kommer att förändras. Något formellt avvecklingsbeslut för de aktuella

tillgångarna hade inte fattats vid tidpunkten för upprättande av delårsrapporten.

Enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, kap 8 §1 skall myndigheterna i delårsrapport informera om händelser som är av väsentlig vikt för regeringens prövning av verksamheten.

Rekommendation

Riksrevisionen anser att Försvarmakten borde ha informerat i delårsrapporten om pågående arbete med JAS Gripen, då projektet kommer att påverka statens redovisade tillgångar med väsentliga belopp.

Riksrevisionen anser vidare att det är av yttersta vikt att den redovisningstekniska lösning som väljs för att redovisa de finansiella konsekvenserna av det berörda projektet är väl förankrad såväl inom organisationen, som hos det normerande organet Ekonomistyrningsverket.

2, Avtal med Luftfartsverket

Riksrevisionen har i rapporter efter granskning av årsredovisning 2006 (Riksrevisionens dnr 32-2006-0513) samt årsredovisningen 2007 (Riksrevisionens dnr 32-2007-0835) redovisat synpunkter på affärsförhållandet mellan Försvarmakten och Luftfartsverket avseende den drift av flygplatserna i Ronneby och Luleå som Försvarmakten sköter. Efter att frågan under en längre period varit oreglerad, upprättades våren 2008 ett avtal där en engångsersättning för perioden 2004-2007 överenskomts. I berört avtal framgår dock inte om den ersättning Luftfartsverket erlägger inkluderar mervärdesskatt eller ej. Inte heller i det avtal som nu tecknats om ersättning för driften under 2008, framgår huruvida avtalad ersättning omfattar mervärdesskatt eller ej.

Riksrevisionen kan konstatera att momshanteringen i frågan varierat över åren. De fakturor för berörda tjänster som ställdes ut från Försvarmakten under 2005 omfattade moms medan detta inte varit fallet för fakturor som ställts ut under 2006 och 2007.

Rekommendation

Riksrevisionen anser att Försvarmakten bör vidta åtgärder för att tydliggöra frågan om momshantering i det aktuella ärendet.

3, Kvalitetssäkring av finansiell redovisning

Riksrevisionen har i promemoria efter granskning av delårsrapporten 2007 (Riksrevisionens dnr 32-2007-0835) påtalat behovet av förbättrade rutiner för periodiseringar vid upprättande av delårsrapport. Riksrevisionen kan efter

granskning av delårsrapporten 2008 konstatera att iakttagelsen kvarstår. Ovan nämnt affärsförhållande med LFV skall enligt avtal generera en intäkt om ca 38 mnkr under 2008, för att täcka kostnader som Försvarsmakten löpande upparbetar för drift mm av berörda flygplatser. Per den 30/6 har någon fakturering inte genomförts gentemot LFV. Försvarsmakten har inte heller bokfört någon upplupen intäkt gentemot LFV, vilket borde gjorts med ett belopp på uppskattningsvis 18-20 mnkr.

För minst ett förband har en felaktig bokföring gjorts av upplupen semesterlöneskuld per 30/6. Detta medför att den upplupna skulden är upptagen med för lågt belopp om uppskattningsvis 40 mnkr.

Liksom i årsredovisningen redovisas i löpande text att Försvarsmakten inväntar fakturor från Tyskland avseende UNIFIL. Denna post borde enligt Riksrevisionens bedömning ha periodiserats i bokslutet som en upplupen kostnad, liksom merparten av kvarstående kostnader för avveckling av UNAMID.

Rekommendation

Ovanstående iakttagelser visar att kvalitetssäkringen av boksluten ytterligare bör förstärkas.

4, Resultatredovisningen

Riksrevisionen har vid översiktlig granskning av delårsrapportens resultatredovisning inte identifierat några väsentliga brister eller fel i den återrapportering som gjorts. Dock har Riksrevisionen gjort vissa noteringar avseende styrningen av resultatredovisningsarbetet, vilka redovisas nedan.

Ett grundläggande krav för god intern styrning och kontroll är att de för organisationen mest väsentliga processerna har definierats. En annan förutsättning för intern kontroll är att det finns fastställda skriftliga instruktioner/policys som reglerar ansvar och befogenheter för genomförande, uppföljning och kontroll av verksamhet. Processer och verksamheter som utförs på olika ställen i organisationen, såväl centralt som regionalt är förknippade med särskilda risker, varför kraven på intern styrning och kontroll i verksamheten är särskilt höga. Granskningen har visat att Försvarsmakten årligen har fastställt arbets- och ansvarsfördelning samt tidplan för hantering av de återrapporteringskrav som finns i Försvarsmaktens regleringsbrev. Det saknas emellertid en mer övergripande processbeskrivning över arbetet med att producera resultatredovisningen, vilket ökar risken att olikartade rutiner för dokumentation och kvalitetssäkring tillämpas.

Rekommendation

Riksrevisionens rekommenderar att Försvarmaktens resultatredovisningsarbete förstärks genom upprättandet av en processbeskrivning innehållande exempelvis övergripande ansvars- och befogenhetsfördelningar, fastställande av vissa definitioner (t.ex. vad gäller indikatorer), rutiner för att löpande under året följa vissa återrapporeringskrav, rutiner för utformning och omfattning av kvalitetssäkring och dokumentation mm.

Ansvarig revisor Bengt Bengtsson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Frank Lantz har varit föredragande.

Bengt Bengtsson

Frank Lantz

Kopia för kännedom:
Försvarsdepartementet